

Lyra

1925

LYRA

LYRA

LYRA

Franz Suchy

Die Musikkapelle "LYRA" Botenwald
Butovická kapela "LYRA"

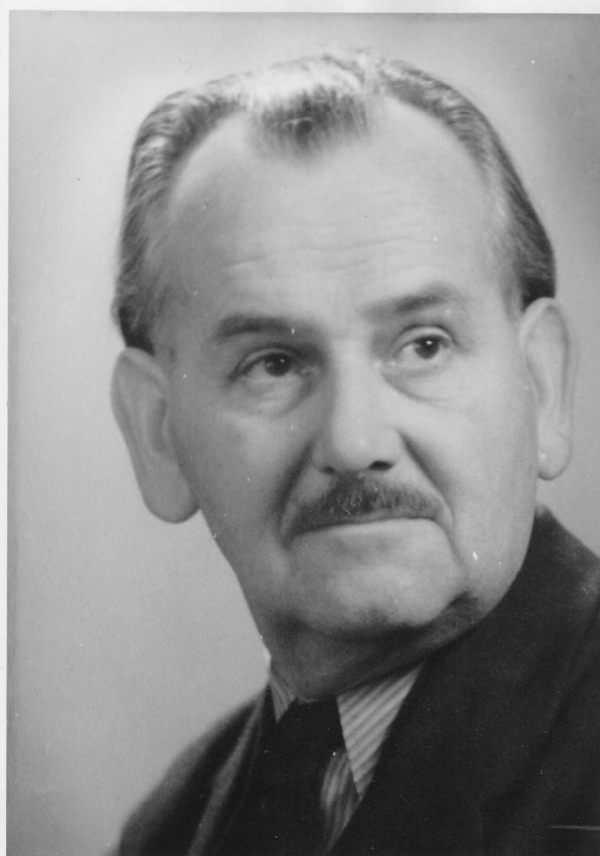
Franz Suchy

Butovická kapela „LYRA“

Lothar Kudla
Jindřiška Gurková

Franz Suchy

Butovická kapela „LYRA“

Franz Suchý se narodil 27. června 1895 v tehdejší rakouském Liepniku, okres Bielitz (dnes Bielsko-Biala) jako jedno z 12 dětí stolaře Fr. Suchého a Susany Suché, rozené Borgelové. Ze všech dvanácti sourozenců přežil tehdejší těžkou dobu pouze Franz junior a jeho dva mladší bratři Karel a Hans.

Přestože byl otec Franze juniora talentovaným hudebníkem, našel si v roce 1902 zaměstnání jako stolař ve vagónce a s celou rodinou se přestěhoval do Butovic. Zde se brzy obklopil mladými přáteli, taktéž milovníky hudby, a rozhodl se, že je bude vyučovat hře na různé dechové nástroje.

Jeho hudební talent zdědil nejstarší syn Franz, který až do roku 1902 navštěvoval polskou obecnou školu ve svém rodném Liepniku a po přestěhování nastoupil do německé školy v Butovicích. Ještě jako dítě se naučil hrát na housle a ve svých dvanácti začal tyto zkušenosti předávat svým spolužákům. V kolonii, obytné čtvrti pro zaměstnance vagónky, pořádal „Dvorní koncerty“, které si sám komponoval.

Již v 15 letech působil Franz jako první houslista v kostelním souboru a také v pěveckém sboru. Mimo houslí se malý Franz učil též hře na klavír a na varhany.

Za první světové války převzal varhanní službu v butovickém kostele, kterou vykonával až do doby návratu původního varhaníka z vojenské služby. On sám nebyl kvůli tehdy neznámé a nevléčitelné nemoci k vojenské službě povolán. To byl také důvod, proč nemohl dokončit své vzdělání jako technik. V tu dobu přestoupil ve vagónce na obchodní obor a za dvě desetiletí se vypracoval na prokuristu této firmy.

V roce 1915 začal působit jako sbormistr místního pěveckého sboru, a také jako hráč smyčcového kvartetu „Veselost“, pro který napsal skladbu stejného názvu. V roce 1919 byl jednohlasně potvrzen do funkce vedoucího sboru, jímž byl až do roku 1945.

pěvecký sbor pod vedením Franze Suchého v Butovicích

V roce 1919 se oženil s Augustou Goldovou, jejíž otec byl též hudebně činný. Z tohoto manželství pocházely dvě děti - Josef (Pepi) a Dorothea (Dori).

Butovická dechovka, existující již od začátku 19. století, utrpěla za 1. světové války těžké ztráty mnoha členů, kteří byli povoláni k vojenské službě. Po ukončení války převzal Franz Suchý vedení kapely a scházející počty členů doplnil vlastními i otcovými žáky.

V roce 1925 byla kapela znovu založena pod jménem „LYRA“ a rozšířila se o smyčcový orchestr.

členové kapely „LYRA“ v roce založení

Angehörige der Musikkapelle „Lyra“ in Botenwald anlässlich ihrer Gründung im Jahre 1925.
Obere Reihe von links: Friedrich (Engelswald), Krischke Karl, Metter Josef, Suchy Karl, Schneider Franz, Gold Karl, —?—. Zweite Reihe v. li.: Hilscher Franz, Gold Emil, Hornung, Mark Josef, Hahn Stefan, Berger Stefan, Schwarzer Johann, Rosehnal Rudolf, Gold Stefan, Gold Richard, Gemeindegastwirt Krischke. Sitzend v. li.: Gold Franz, Peterek Ludwig, Krischke Gustav, Sohr Emil, Suchy Franz (Kapellmeister), Kreuz Ferdinand, Dressler Josef, Gold Adolf. Unten von li.: Hübscher Alois, Bahner Arthur, Ulrich Rudolf.

Bild zur Verfügung gestellt von Josef Metter, Schillerstraße 15, 8744 Mellrichstadt

Horní řada zleva:

Friedrich (Mošnov), Krischke Karl, Metter Josef, Suchy Karl, Schneider Franz, Gold Karl

Druhá řada zleva:

Hilscher Franz, Gold Emil, Hornung, Mark Josef, Hahn Stefan, Berger Stefan, Schwarzer Johann, Rosehnal Rudolf, Gold Stefan, Gold Richard, Gemeindegastwirt Krischke

Sedící zleva:

Gold Franz, Peterek Ludwig, Krischke Gustav, Sohr Emil, Suchy Franz, Kreuz Ferdinand, Dressler Josef, Gold Adolf

Dole zleva:

Hübscher Alois, Bahner Arthur, Ulrich Rudolf

fotografie k desetiletému výročí založení kapely

DIE MUSIKKAPELLE „LYRA“ BOTENWALD

Musikkapelle „Lyra“ in Botenwald anlässlich ihres zehnjährigen Jubiläums im Jahre 1935.
Obere Reihe von links: Friedrich (Trafik), Krischke Karl, Hirsch Franz, Hahn Josef, Kubat Roland, Wagner Josef, Rosehnal Rudolf. *Zweite Reihe von li.:* Gold Richard, Gold Adolf, Krischke Franz, Hahn Stefan, Mark Josef, Schwarzer Johann, Müller Josef, Gold Emil. *Sitzend v. li.:* Gold Otto, Gold Franz, Zeisberger Stefan, Metter Josef, Suchy Franz, Kreuz Ferdinand, Böhnisch (Sedlnitz), Gold Stefan. *Unten v. li.:* Bahner Arthur, Gold Rudolf.

Bild zur Verfügung gestellt von Josef Metter, Schillerstraße 15, 8744 Mellrichstadt

Horní řada zleva:

Friedrich, Krischke Karl, Hirsch Franz, Hahn Josef, Kubat Roland, Wagner Josef, Rosehnal Rudolf

Druhá řada zleva: Gold Richard, Gold Adolf, Krischke Franz, Hahn Stefan, Mark Josef, Schwarzer Johann, Müller Josef, Gold Emil

Sedící zleva: Gold Otto, Gold Franz, Zeisberger Stefan, Metter Josef, Suchy Franz, Kreuz Ferdinand, Böhnisch (Sedlnice), Gold Stefan

Dole zleva: Bahner Arthur, Gold Rudolf

Franz Suchý svou systematickou prací formoval a vytvářel v následujících letech hudební těleso, které bylo známé a žádané v širokém okolí. Rozepsal pro něj několik skladeb a sám také několik zkomponoval, mezi nimi „Butovský pochod“, do něhož hudebně zapracoval butovickou píseň, která se stala hymnou všech občanů Butovic.

„LYRA“ byla též zvána do různých měst v okolí. Mezi ně patří Bílovec, Nový Jičín, Moravská Ostrava nebo Vítkovice, kde často hrála s místními hudebními tělesy i s úspěšným vítkovickým „Spolkem přátel hudby“.

Přibližně 80 hudebníků naplnilo pódium, vpředu smyčce, za nimi dechové nástroje a úplně vzadu čtyři kontrabasy, aby zahráli Haydnovu Symfonii č. 94. symfonii „S úderem kotlů“ a Wagnerovu předehru „Mistři pěvci norimberští“. Byl to symfonický orchestr, který dělal svému městu čest. Dirigenti Franz Suchý (Butovice) a E. Bratfisch (Vítkovice) se střídali za nepopsatelného jásotu a ovací v sále. V místních novinách Moravské Ostravy bylo napsáno na výkon amatérských hudebníků plno chvály.

„LYRA“ působila též v Ostravě při různých tanečních zábavách a zvelebovala tak tehdejší moderní taneční hudbu.

Hudebníci dechových nástrojů kapely „LYRA“ vystupovali každý týden se svým programem na veřejném prostranství u Závodního hotelu.

Vrcholem koncertu dechových hudeb bylo společné vystoupení s českou dechovkou z Příbora a dalšími hudebními skupinami z okolí v butovické zahradě fojtství v roce 1936.

Několikrát byli pozváni k operetnímu vystoupení do Obecního hostince a ke koncertům v kostele Všech

svatých, kde hráli část Mozartova „Requiem“ a Brucknerova „Te Deum“.

Pěvecký sbor a „LYRA“ předvedly společně pod vedením Franze Suchého více kompletních oratorií, mezi nimi „Píseň o zvonu“ od Andrease Romberga, „Čtvero ročních období“ a „Stvoření“ od Josepha Haydna.

V roce 1937 předvedla „LYRA“ teprve šest let staré národní oratorium „Svatá Alžběta“ tehdejšího osmapadesátiletého skladatele Josepha Haase z Maihingu (Bavorsko), v němž butovická sopranistka a odborná učitelka německé měšťanské školy Paula Melcher zazpívala titulní post.

Několik významných zpěváků hostovalo se svým repertoárem na pěveckých večerech v Butovicích, mezi nimi sudetoněmecká umělkyně, altistka Gertrude Pitzinger z Šumperku, s klavírním doprovodem profesora Glasera z Olomouce a basbarytonista Rudolf Watzke z České Lípy, s klavírním doprovodem své manželky Liliany Cristovy. Dalším hostem byl vídeňský Ensemble, který se specializoval na starou loutnovou hudbu a smyčcový kvartet „Manzer-Quartett“ s karlovarským generálním hudebním ředitelem Robertem Manzerem.

Jen velmi málo obcí se mohlo chlubit takovým uměleckým centrem a organizátorem, jako byl Franz Suchý.

V roce 1923 se devět členů butovického pěveckého souboru zúčastnilo 13. ročníku oslav Franckého pěveckého spolku v Norinberku. Ale ještě větší účast byla na 10. oslavách německého pěveckého spolku ve Vídni v Schubertově roce 1928. Pěvecký soubor vystupoval též v Aši, v Liberci, na velké přehlídce zpěváků ve Vratislavi a pěvecké přehlídce v Opavě.

Pozvánka na oslavu 110. výročí úmrtí Franze Schuberta, která se konala v neděli 24. dubna 1938 v sále Obecního hostince v Butovicích, kde kromě zahraničních hostů vystoupil i pěvecký butovický soubor za doprovodu orchestru „LYRA“.

**Gesangverein
Botenwald.**

Sonntag, den 24. April 1938
im Saale des Gemeindegasthauses
in Botenwald

Feier der 110. Wiederkehr des Todestages
des Niederfürsten

Franz Schubert.

Eine Auslese aus dem für unübersehbaren musikalischen Schaffen
des mit 31 Jahren verstorbenen Komponisten.

Zu Gunsten der Ausgestaltung der Schubert-Gedächtnisstätte in Neudorf (Mähren).

Mitwirkende:

Konzertfängerin B.-M. Frau Fachlehrerin Paula Melcher (Sopran),
B.-M. Frau Mizzi Kröner (Alt), — B.-M. Herr Fachlehrer Erwin Schenk (Tenor),
das verstärkte „Lyra“-Orchester, — mit Frauen- und Männerchor des Vereines.

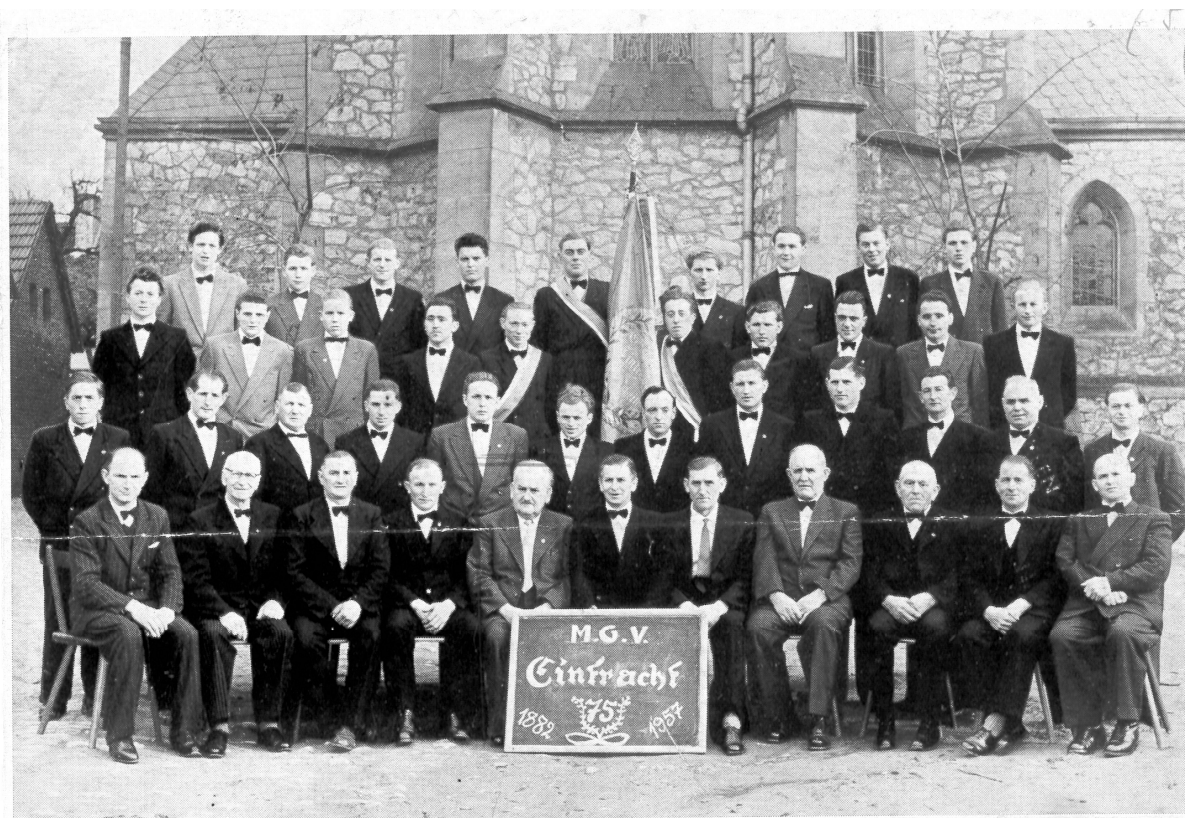
Beginn 3 Uhr nachmittags. «» Eintritt 3 Kč ohne Abgabe.

Plánovaná oslava 50 let založení butovického pěveckého sboru se již z politických důvodů nekonala.

Odsunem německého obyvatelstva v roce 1946 skončila částečně hudební kultura v Butovicích a velká sbírka většinou ručně psaných not byla úplně zničena. Franz Suchý našel u své snachy v německém Gross Gerau svůj nový domov. Tam se začal ve svém volném čase opět věnovat hudbě.

V roce 1948 založil v Německu pěvecký sbor, který až do své smrti vedl.

*mužský pěvecký sbor pod vedením Franze Suchého
v roce 1957 v Gross Gerau*

Kromě toho převzal vedení evangelického Hessenského sboru a také domácí kapelu Tělocvičného spolku 1846 v Gross Gerau, která se pod vedením Franze Suchého stala za krátkou dobu slavným orchestrem. Měl ve svém repertoáru velmi náročné skladby, jako například kantáty a oratoria, se kterými pod jeho vedením vystupoval v předválečné i válečné době butovický orchestr „LYRA“.

Ručně napsaný notový materiál svědčí o hudebníkově pílí, která však byla ukončena těžkou nemocí. Franz Suchý zemřel daleko od své butovické domoviny 14. srpna 1963 a je pochován v Gross Gerau. Náhrobní kámen byl na jeho přání ozdoben lyrou.

„Bartošovická píseň“ napsaná Franzem Suchým 16. května 1955 podle Josefa Teichmanna z Nového Jičína. Jelikož se původní zápis nedochoval, je možné, že je původní píseň trochu pozměněná.

A Poetschedeff Lied. (Ein Partschendorfer Lied)

Auch $\frac{1}{2}$ Ton höher.

1. Ei Poe-tschedeff sein schiene Maed, sein nie zu fen-de weit on braet, die
 2. War sich a Moed aus Schienao nemmt, dar muß sich duk-ke ganz verflemmt, a
 3. M'r wän sie ei an Sok nei-joen on wän sie uoff en Joe-met troen, m'r

1. Ze-l-zer Maed hon glitz-ni-ge Schnier, a Poe-tsche-def-fern giet
 2. je-der wiel a schie-ne hon, wuo wän m'r denn die
 3. wän sie on-der-ein-nan-der-mi-sche, do wird wuol mon-cher a

1. 's Hemdle a-für. Tra-la-la-la-la-la, tra-la-la-la-la-lalala, die
 2. schlaechte hien-tun? " " " " " " " " " " " " a
 3. schlaechte der-we-sche.. " " " " " " " " " " " " m'r

1. Ze-l-zer Maed hon glitznige Schnier, a Poetschedeffern giet 's Hemdle a-fier.
 2. je-der wiel a schie-ne hon, wuo wän m'r denn die schlaechte hientun?
 3. wän sie on-der-ein-an-der-mische, do wird wuol moncher a schlaechte derwasche.

Zelz = Sedlnitz

Schienao = Schönau

schlaechte = schlechte (kann auch „goeschtge“ = „garstige“ gesungen werden.)

Text, Melodie und Chorsatz (nach Josef Teichmann, Neutitschein)
 aus dem Gedächtnis niedergeschrieben von Franz Suchy, Gr.-Gerau.
 (Der Teichmann'sche Satz war stellenweise anders.)

16. 5. 1955.

Skladby „Sladší zvony nezní“ a „Uprchl kuň“ byly napsané Franzem Suchým dne 8. prosince 1953 v Gross Gerau.

Es ist ein Ros' entsprungen

1. Es ist ein Ros' entsprungen aus ei-ner Wur-zel zart, und hat ein
als uns die Al-ten sun-gen, von Jes-se kam die Art,
2. Das Röslein, das ich mei-ne, da-von Je-sai-as sagt, Aus Got-tes
hat uns gebracht al-lei-ne Ma-rie die rei-ne Magd.
3. Das Blümelein so klei-ne, das duf-tet uns so süß, wahr'r Menschund
mit sei-nem hel-len Schei-ne ver-treibt's die Fin-ster-nis;

1. Blümelein bracht mit-ten im kal-ten Win-ter wohl zu der hal-ben Nacht.
2. ew'-gem Rat hat sie ein Kind ge-bo-ren, wohl zu der hal-ben Nacht.
3. wah-rer Gott, hilft uns aus al-len Lei-den, ret-tet von Sünd und Tod.

Süßer die Glocken nie klingen.

1. Süs-ser die Glocken nie klingen, als zu der Weih-nachts-zeit,
2. O, wenn die Glocken er-klingen, schnell sie das Christ-kind-lein hört,
3. Klinget mit lieb-li-chem Schal-le ü-ber die Mee-re noch weit,

1. 's ist als ob En-ge-lein sin-gen wie-der von Frie-den und Freud'
2. tut sich vom Him-mel dann schwingen, ei-let her-nie-der zur Erd',
3. daß sich er-freu-en doch al-le se-li-ger Weih-nachts-zeit,

1. Wie sie ge-sun-gen in se-li-ger Nacht, wie sie ge-sun-gen in se-li-ger
2. seg-net den Va-ter, die Mut-ter, das Kind, seg-net den Va-ter, die Mutter, das
3. al-le auf-jauchzen mit fro-hem Ge-sang, al-le auf-jauchzen mit fro-hem Ge-

1. Nacht! }
2. Kind, } Glocken mit hei-li-gem Klang, klingt doch die Er-de ent-lang!
3. sang: }

Gross Gerau,
8. 12. 1953.
Fr. Suchy.

podpis Franze Suchého

náhrobní kámen Franze Suchého s lyrou v Německu

Franz Suchy

Butovická kapela „LYRA“

Texty a fotografie:
Lothar Kudla

Zpracovala:
Jindřiška Gurková
Informační centrum Studénka
infocentrum@mesto-studenka.cz

Vydalo město Studénka v roce 2016
www.mesto-studenka.cz

Franz Suchy
Butovická kapela „LYRA”